D·N
6/5 1951

Skattesamhället på marsch

Finansminister Sköld var mer än vanligt säker i tonen under lördagens riksdagsdebatt om el- och fordonsskatteförslagen. Mer än vanligt säker på det sätt han är när han är särskilt orolig, särskilt illa trängd. Och han har sannerligen ingen anledning att inför sig själv rosa marknaden; han vet hur farligt läget är. Kanske kände han sig säker på en seger i voteringen, att majoriteten i alla händelser kommer att tillfalla honom vid den gemensamma omröstningen. Men det blir den knappaste tänkbara majoritet — hälften plus en eller ett par röster, beroende på hur influensan fördelar sig på olika grupper bland riksdagsmännen.

Men detta är inte det viktigaste. Hr Skölds oro ligger på ett för oss alla allvarligare plan: han vet att hans egna experter nu är oroligare än någonsin, han vet att hans politik håller på att misslyckas och att han själv bundit sig för hårt för att utan en allvarlig skamfilning kunna ändra kurs. I själva verket har han bundit sig så hårt att resultatet av ett avslag på el- och fordonsskatterna skulle ha inneburit att hela hans politik kastats över ända. Det är skattelinjens, de ständiga skattestegringarnas politik som hr Sköld valt. Skall han hålla konjunkturen stram på den vägen, blir följden ett ständigt åtdragande av nya skatteskruvar och så småningom det hårda skattetryckets kombinering med direkta administrativa ingripanden. Höga skatter och låga räntor var en gång valspråket. Det blir förr eller senare hårda skatter och regleringar som blir priset för en låst ränta.

Både hr Sköld själv och hans förolyckade företrädare som finansminister, hr Hall, erkände i själva verket detta, eller åtminstone hälften av detta, att regeringens väg ofrånkomligen är det ständigt stigande skattetryckets väg. Vill man hålla inflationen stången under fortsatt låst lågräntepolitik, får man överbalansera driftbudgeten så att även kapitalbudgeten mer eller mindre fullständigt täcks. Finansministern beklagade att ett så hårt skattetryck inte var politiskt möjligt; han kunde ha tillagt att då är inte heller inflationens bekämpande skattevägen möjlig — kombinationen med regleringar blir i längden ofrånkomlig. Så länge staten tvingas att låna någorlunda betydande summor för kapitalbudgetens behov i riksbanken håller den vid liv den likviditetsökning som den vill ta död på medelst skatterna. Och detta är så mycket mer fallet som de indirekta skatter det här är fråga om riktar sig mot konsumenterna och inte direkt mot företagarsektorn, inom vilken de inflatoriska tendenserna för närvarande finns.

Den saken framhölls både av folkpartiledaren och högerledaren. Vill man ta vara på de depressiva tendenser som ligger i de inträffade prisstegringarna, är kreditåtstramning med den räntehöjning som följer för närvarande mer än någonsin ett lämpligt medel. Därför att den drabbar just de investeringar och den lagerökning som sker med upplånade medel och som kan ske endast så länge sådana medel med hjälp av statens släpphänta kreditpolitik står till buds och så länge företagarna inom framför allt hemmamarknadsindustrin i förlitande på regeringens bakvända politik väntar ytterligare prisstegringar.

Finansministerns och hans medhjälpares invändningar mot en kreditåtstramning var de gamla vanliga: även en räntehöjning är ett slags skatt; bostadspolitiken kommer att rubbas; skall en räntestegring få någon verkan måste den bli så stor att en allmän depression riskeras. Skall här beskattas, menade hr Sköld, är det bättre att staten tar skatterna än att de tillfaller enskilda penningutlånare. Argumenten visar att det är fråga om de obotfärdigas förhinder, inte om reella skäl. Att spararna får en inkomststegring efter allt de förlorat på inflationen är, som hr Ohlin framhöll, en fördel med räntestegringen, en rättviseåtgärd att glädja sig åt. Återverkningarna på bostadsfronten blir — det har påpekats så många gånger att man även på regeringshåll bör ha observerat förhållandet — tämligen små. Den hyresstegring som kan tvinga sig fram blir ojämförligt mycket mindre än den som följer med de våldsamt stigande byggkostnaderna, vilka inte kan hållas tillbaka så länge inflationen inte på allvar bekämpas. Ty framför allt: den åtstramande effekten av en kreditkrympning kommer att i långa loppet verka återhållande på bostadsbyggnadskostnaderna.

Risken för depression är det egendomligaste argumentet. Här kämpar finansministern våldsamt för att skattevägen åstadkomma depressiva verkningar — att åstadkomma samma verkningar med ett långt smidigare och långt rörligare vapen betecknas samtidigt som farligt. Antingen söker han medvetet bedra publiken beträffande kreditåtstramningens verkningar, eller också menar han inte allvar med sin egen politik.

Men det svenska folket kommer säkerligen i längden att mena allvar med sin oro över de oavbrutet stigande skatterna. Det kommer att reagera mot att de direkta skatterna automatiskt stiger till följd av de nominella inkomststegringarna och att samtidigt den ena indirekta skatten efter den andra läggs på. Kommer väljarna i längden, när sammanhanget blir klart för dem, inte teoretiskt utan i form av pressad standard på grund av stigande skatter, att acceptera en politik som i skräck för en mot företagarsektorn riktad kreditåtstramning i längden leder till det totala skatte- och regleringssamhället?

Svensk socialdemokrati i rysk belysning

"Sveriges socialdemokrater — de amerikanska imperialisternas lakejer", det är titeln på en stor artikel i den ryska tidskriften Bolsjevik som tidigare på några punkter varit citerad och nu föreligger i fullständig översättning. Artikeln är av intresse därför att den mera aggressivt och totalt än vad tidigare skett stämplar den svenska socialdemokratin som redskap dels för "kapitalismen" i Sverige, dels för de amerikanska "krigshetsarna". Den svenska socialdemokratin har, heter det, inrikespolitiskt systematiskt arbetat på att åstadkomma "skärpt exploatering av folkmassorna och ökade vinster för banker och koncerner". Partiet "anstränger sig av alla krafter att försvaga de svenska arbetarnas klassmedvetande, paralysera deras kampvilja och påtränga dem den falska tron att arbetarklassens och bourgeoisins intressen skulle vara förenliga och gemensamma". Det år 1944 utarbetade efterkrigsprogrammet är tillkommet endast för att lura arbetarna; socialdemokratins verkliga idéer är hämtade från fascismen och nationalsocialismen. I realiteten genomför den socialdemokratiska regeringen "de svenska monopolisternas politik".

Utrikespolitiskt är situationen likartad. Sveriges politik "har alltid varit orienterad efter de mest aggressiva krafterna i den internationella imperialismen". Numera arbetar socialdemokraterna för att skapa "ekonomiska, ideologiska och militärstrategiska förutsättningar för ett krig mot Sovjet och de folkdemokratiska länderna". Sverige är en del av "det amerikanska imperialistiska blocket". Den svenska pressen och radion "handhas av ett band professionella lögnare, erfarna provokatörer, renegater och förrädare". Regeringen samarbetar militärt med Norge och Danmark för att förvandla Sverige "till ett av de amerikanska angriparnas uppmarschområden". Svenska folket är upprört över denna politik, men kan inte värja sig mot kapitalister och socialdemokrater i förening.

Uppsatsen, som alltigenom går i samma stil, tyder inte på någon tacksamhet mot den svenska regeringen för dess insatser i av ryssarna önskad riktning. Inte ett ord sägs om miljardkrediten. Att Sverige står utanför Atlantpakten eller att vi underlät att beteckna Kina som angripare i FN nämns inte. Man berör inte ens regeringens älskvärda antydningar om att med sitt goda exempel påverka de ryska makthavarna. Den auktoritativa artikeln är ännu ett bevis på att Sverige i rysk propaganda inte kunde behandlats lögnaktigare och fräckare om vi anslutit oss till de demokratiska staternas fredsorganisation och försmått alla de olustiga försöken att vinna välvilja hos de ryska härskarna. Snarare blir vi speciellt oförskämt behandlade på grund av oklarheten och halvheten i statsledningens politik och uttalanden.

PRESSGRANNAR

Högaktningsfull, men undrande är Upsala Nya Tidning (fp) till förslaget om ett organ för den "psykologiska krigföringen":

Utredningen har sagt kloka och riktiga ord om vikten av att allmänheten i största möjliga utsträckning får sin dagliga nyhetsförmedling genom de vanliga, välkända kanalerna — även om detta mål under krig kan bli svårt att fylla överallt i landet. För att tidningarna och radion skall kunna bevara sitt förtroende ograverat under stora påfrestningar krävs just att de inte hämmas i sin verksamhet mer än precis så mycket som trängande säkerhetsskäl verkligen påkallar. När statsmakterna efter andra världskriget beslöt att utrensa censurparagrafen ur tryckfrihetsförordningen skedde detta i förlitan på nyhets- och opinionsorganens lojalitet och i syfte att förebygga riskerna för en mörkläggningsstämning i vakna, men oroliga sinnen. Samma syfte måste prägla den statliga organisation för nyhetsgranskning och nyhetsförmedling som inte kan undvaras i krigstid. Synpunkten är på inget sätt undanskjuten i utredningen om det psykologiska försvaret, men man har anledning ifrågasätta om den inte skulle få alltför svårt att genomsyra ett så komplicerat statligt verk som den föreslagna upplysningscentralen.

Aftontidningen (s) rör sig också med försiktighet kring temat:

Den upplysningscentral som utredningen föreslagit regeringen präglas i stor utsträckning av erfarenheterna från informationsstyrelsen under förra kriget. Det är mot bakgrunden av dessa erfarenheter som utredningen med sådan skärpa understryker att den meddelade informationen skall vara sann och fyllig samt ges med största omedelbarhet. Av samma anledning har utredningen tämligen otvetydigt angivit som sin mening att chefen för upplysningscentralen bör tillhöra regeringen. Detta motiveras dels med att verket måste fatta många viktiga beslut, dels att regeringen ytterst bär ansvaret för informationen. Andra världskrigets informationsstyrelse hann under sin verksamhet att bli en smula, får vi kanske säga impopulär. Förtroendet till den var inte grundmurat. Det är ingalunda givet att detta berodde på styrelsen själv. I varje fall torde det ha funnits många därinom som verkligen strävade att lämna all den information som skäligen kunde lämnas utan fara. Men dels torde styrelsen själv inte alltid ha varit så väl underrättad, dels torde högsta myndigheten inte alltid ha varit lika intresserad av informationsverksamheten.

Varför skulle en regeringsmedlem som chef inge större förtroende och vara mer uppriktig? Naturligtvis tror inte den citerade tidningen ett ögonblick på den hypotesen.

Hur är det med rätten att välja arbetsplats? frågar Västgöta-Demokraten (s) och pekar på de problem bostadsbristen skapat:

Men det finns en dagsaktuell företeelse som fackföreningsrörelsen tyvärr ännu inte kommit till rätta med: arbetsgivarnas allt vanligare metod att knyta samman anställning och bostadsrätt. Det är ett frihetsingrepp som arbetarrörelsen likväl måste stoppa. Av allt att döma kommer frågan också upp vid såväl Textils kongress i sommar som LO-kongressen.

Tidningen ger därefter några exempel:

Snart sagt dagligen berättas det om hur familjeförsörjare råkat i knipa därför att de bytt arbetsplats, eller att någon av familjemedlemmarna — av ohälsa eller andra lika legitima skäl — inte längre kan uppfylla hyresavtalets rigorösa bestämmelser. Många arbetsgivare försäkrar visserligen att de finner detta bostadsband osympatiskt, men vad gör då arbetsgivarna för att åstadkomma en ändring? I varje fall inget som fått reella verkningar.

Är man verkligen ur stånd att rätta till åtminstone de värsta avarterna? Temat varieras, det ska erkännas. En del arbetsgivare nöjer sig med att en familjemedlem arbetar i företaget, men det finns å andra sidan de som kräver att alla vuxna i familjen ska göra sin insats:

Eljest blir det fråga om vräkning. Ja, det finns till och med fall där en rätt trångbodd familj åläggs att ta emot inneboende. Det är anmärkningsvärt — men belysande — att arbetsgivarorganisationerna inte funnit det vara av sociala skäl påkallat att bidra till en hyfsning av tvångssystemet.

Naturligtvis kan man inte begära att arbetsgivare som har stort behov av arbetskraft skall upplåta företagens bostäder åt andra än sina anställda. Men arbetsgivarorganisationerna borde sträva efter att underlätta bostadsbyte och bostadsclearing — bristen på bostäder får inte utnyttjas som påtryckningsmedel gentemot arbetskraften.

Om akademisk befordran skriver Sydsvenska Dagbladet (h) i anslutning till universitetsberedningens senaste betänkande:

Det kan ofta vara svårt att få sakkunniga, vilkas kompetens spänner över exempelvis gränsområden mellan olika discipliner, och följden härav kan bli utlåtanden som tyder på ett markant underskattande av ämnesområden utanför den sakkunniges intressefär.

Universitetsberedningen framhåller med rätta vikten av att de sakkunniga utses så att olika forskningsriktningar blir representerade. Vid några av de senaste professorsutnämningarna har detta krav icke helt tillgodosetts, utan ovidkommande intressen torde delvis ha påverkat utgången:

De sakkunnigas värdesättning kan ej undgå att inverka på docenternas vetenskapliga verksamhet. Ofta betraktas frånvaron av fel som en högre vetenskaplig merit än idé- och uppslagsrikedom. Detta kan lätt hämma forskningens utveckling och motverkar icke sällan en intellektuell självständighet som kan vara en ovärderlig tillgång i det vetenskapliga arbetet.

För vetenskapsmän i ämnen som gränsar till flera andra stora vetenskaper är det ofta särskilt besvärligt: de kan omöjligen tillfredsställa alla på en gång. Därför har nya områden så svårt att bana sig fram och tillerkännas självständighet.

Sveavägen blir snart 'normal' efter tre års tunnelbanebygge

Vid korsningen Sveavägen—Kungsgatan är alla spår av tunnelbanearbetet redan borta. Längre ner på Sveavägen forcerar man arbetet i gatuplanet, så att det skall vara helt klart till hösten.

Sveavägen börjar få normalt utseende igen sedan tunnelbanan arbetat sig fram under den i tre år. De närmaste veckorna försvinner flera av skönhetsfläckarna, och till september skall sedan de sista spåren vara bortsopade, beräknar man. Framme vid Tunnelgatan har man en plätt som nu rymmer en provisorisk nedgång till tunnelbanan. Den får vara kvar över sommaren, och ersätts i höst av en permanent.

— Vid Adolf Fredriks kyrka har man huvudparten av arbetet, berättar ingenjör Bengt Forsberg, ansvarig för arbetet på Sveavägen inom gatukontoret. Till en början lägger man körtrafiken på själva tunneltaket, sedan kan man gripa sig an med de nuvarande provisoriska körfilerna vid sidan. Kyrkogårdsmuren får man bygga om ordentligt, och helt blir man klar under augusti, om ritningarna håller.

Ett litet hål finns också vid Rådmansgatan. Men där har bara Elverket en eller annan veckas frist, sedan skall det också täppas till.

Sedan återstår bara parken borta vid Stadsbiblioteket. Där skall man göra snyggt nu och lämna plats för stadsträdgårdsmästaren. På sensommaren hoppas man att barnen skall kunna släppas lösa i plaskdammen.

Och därmed skulle Sveavägen vara helt klar och ha återfått sitt gamla utseende. Det är bara planteringen i gatan framför Adolf Fredriks kyrka som plockats bort till bilisternas glädje. Tidtabellen har man hållit, liksom man beräknar kunna följa den för tunnelbanepremiären. Första tåget hösten 1952, lovar de ansvariga.

GE FRISTAD ÅT TUBERKULÖSA
SVERIGES INSATS FÖR IRO

— IRO var från början tänkt som ett tillfälligt organ, som skulle skapa utvägar för de flyktingar och tvångsförflyttade som fanns i det sammanstörtade Hitlerväldet vid fientligheternas upphörande, påpekar styrelseledamoten i Rädda Barnen, fru Célie Brunius med anledning av Agne Hambrins artikel om flyktingsförhållandena.

IRO har också placerat miljoner, men det var klart redan hösten 1948, då bl. a. såväl Röda korset som Rädda Barnen hade internationella konferenser i Stockholm, att uppgiften inte kunde slutföras på beräknad tid. IRO:s avveckling skulle därför följas av tillsättandet av en "High Commmission", som övertar dess uppgifter. Förhandlingar i dessa frågor hålls internationellt i denna månad i Genève, varvid fru Agda Rössel representerar den svenska arbetsmarknadsstyrelsen.

Célie Brunius

Det nämns i artikeln att Norge tagit hand om ett antal blinda IRO-flyktingar. Sveriges insats blev att ta emot den grupp av 150 tuberkulossjuka som jämte anhöriga på grund av riksdagsbeslut och med statlig medverkan fick komma för vård och framtida ansvar till Sverige i vintras. De utgör vår direkta motsvarighet till norrmännens hjälpverksamhet.

Vidare kan nämnas att Rädda Barnen redan för två år sedan i samverkan med IRO tog emot ett hundratal så kallade DP-barn, vilka nästan alla är placerade som adoptivbarn i svenska familjer och blir svenska medborgare. Kvoten är inte alldeles fylld ännu, och ytterligare ett litet antal kan komma att överföras. Aktionen skedde med undvikande av publicitet, därför att man vid den tidpunkten hade anledning frukta att barnen på grund av att deras nationalitet var svår att fastställa kunde bli utsatta för krav på att överföras till annan makt.

Slutligen har Rädda Barnen tagit emot och placerat ett antal ynglingar, likaså under IRO-beskydd.

Apropå Adenauers vädjan till hjälp åt flyktingsmiljonerna i Tysklands västrepubliker vill fru Brunius gärna framhålla att dessa miljoner icke åtnjuter någon protektion av IRO. Det förutsattes att de skulle klaras av tyskarna själva, och man hade väl inte heller på Potsdamavtalets tid någon föreställning om problemets oerhörda växt och kommande omfattning.

Det är för att hjälpa dessa människor som Rädda Barnen och Röda korset startade sin hjälpverksamhet i Tyskland för flyktingar. Den drivs — i enlighet med planer vilkas riktlinjer först drogs upp av Rädda Barnens delegater — i form av daghem, kindergartnar, ungdomsgårdar, systugor, snickeri- och skomakeriverkstäder i betydande antal samt genom lärlingshem, slutar fru Brunius.

Direktexpedition av utlandstelegram

I syfte att ge telegramkunderna bästa möjliga service vid intelefonering av utländska telegram har en försöksanläggning för s. k. direktexpedition tagits i bruk vid Stockholms telegrafstation.

Direktexpeditionen innebär att telegrammen mottas omedelbart vid abonnentens påringning. Genom att ta gruppnummer 22 35 00 får man direkt anslutning till denna utlandsavdelning i telegramrummet. Betjäningen kommer att ombesörjas av rutinerad och språkkunnig personal. Det nya expeditionssättet blir tidsbesparande för abonnenterna.

Vid påringning till 22 35 00 erhålles svaret "varifrån", då en expeditör är färdig att nedskriva telegrammet. Om alla expeditörer är upptagna erhålles svaret "var god vänta". Påringningarna ordnas då i kö och inmatas i tur och ordning, så snart en expeditör blir ledig. Dimensioneringen av anläggningen har gjorts så att upptagettillfällena torde bli relativt fåtaliga.

Om diktamen av ett telegram blir bruten, förvaras det ofullständiga telegrammet i en särskild avdelning. Vid återuppringning tar man 23 61 40.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagsnyheter.
Postgiro 1616 (för annonser)
nummer 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten. (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Kihlberg.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman.
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Heilborn
ANNONSPRISLISTA daterad 1/1 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

Aktion av TCO för sommartid

— Industritjänstemännen har hävdat sig relativt gott i årets lönerörelse, konstaterade ombudsman Harald Adamson i den rapport han lämnade då Industritjänstemannaförbundet på lördagen öppnade sin riksstämma i Stockholm. Genomsnittligt har lönetillägget höjts med 16—18 procent.

Talaren uppehöll sig länge vid det ekonomiska läget och sambandet mellan lönerörelser och penningvärde. Skall det verkligen, frågade han, vara tekniskt omöjligt att balansera de ökade importkostnaderna mot de högre vinster som exportindustrierna kan tillgodogöra sig och därmed nå balans?

Ombudsman Adamson upplyste i sin rapport också om att förbundet i dagarna med Sveriges verkstadsförening slutit nytt avtal rörande de allmänna anställningsvillkoren, vilket innebär vissa förbättringar.

Direktör Aman berättade att TCO, som redan för någon tid sedan hos regeringen begärt en utredning om införandet av sommartid, icke ämnade stanna därmed, utan även inom kort skulle söka ordna en konferens med andra organisationer och intressegrupper för att diskutera denna fråga.

Trassel på Centralen, överslag via grävskopa

Det blev nära tre timmars trafiktrassel vid Stockholm Central på lördagseftermiddagen. På en godsvagn i ett tåg som kom söder ifrån fanns en grävskopa, och i Södertunneln gick skopan för högt, varför det blev överslag. Man fick dirigera trafiken på enkelspår, och förseningarna rörde sig på mellan 30 och 45 minuter. Efter tre timmars arbete kunde tågen gå i vanlig ordning.

En homeopat i Nybro som behandlat en Nybrofru som efter operation avled i kräfta har för olagligt utövande av läkaryrket av Södra Möre häradsrätt dömts till 80 dagsböter. Mannen hade försökt bota kvinnan för eksem.
(DN, Västervik.)

Sigtunamötet mellan arbetare och akademiker fortsatte och avslutades på lördagen. Professor Herbert Tingsten lämnade en översikt av de radikala idéernas historia innan rektor Stellan Arvidsson inledde debatten "Radikalism i dagens politik".

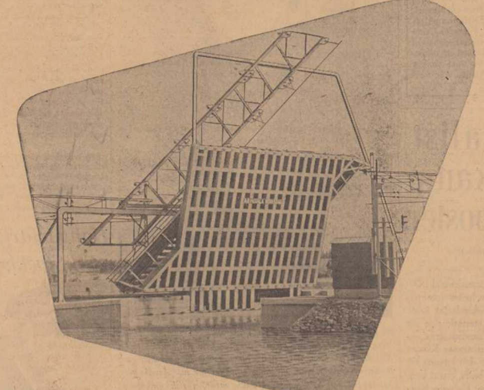

bro som klaffar

trots vansklig vinkel

Projekterandet av den nya järnvägsbron över Göta Kanal vid Töreboda bjöd på ett besvärligt tekniskt problem, då järnvägen här skär kanalen i 41° vinkel. Problemet komplicerades ytterligare genom att järnvägen är elektrifierad, varför en speciell järnkonstruktion måste anbringas på bron för att uppbära kontaktledningarna. Många förslag utarbetades innan man fann den slutgiltiga lösningen, som nu bestått de praktiska proven. Den nya bron är av klafftyp med underliggande motvikt, och järnvägsspåren skär klaffen diagonalt. På grund av speciella förhållanden på platsen måste lyftmaskineriet placeras på brons ena landfäste medan manöverhuset står på andra sidan. Reservdrivkraft levereras vid behov av en bensinmotordriven generator.

Brons bredd uppgår till 19,85 m. Hela anläggningen har en vikt av 350 ton.

AKTIEBOLAGET MOTALA VERKSTAD

Vem är lyxbilist?

IC-Stockholms (Bilägarnas inköpsförening) kundregister omfattar 11.900 bilägare. Därav är

2.656	arbetare	22,3 %
2.388	lägre tjänstemän	20,1 %
2.269	företagare och chefstjänstemän	19,1 %
1.892	firmor	15,9 %
1.005	fria yrken	8,4 %
912	trafikbilägare	7,7 %
778	ej angivet yrke	6,5 %
11.900		100.0 %

42.4 % eller **över 5.000** av IC-Stockholms kunder är som syns arbetare och lägre tjänstemän, som i regel behöver bilen för sitt utkomst. Denna fördelning är typisk för bilismens nuvarande utveckling i vårt land.

Vem vill kalla dessa bilägare för lyxbilister? De har ingen möjlighet att genom högre priser och taxor kompensera sig för de ökade kostnader, som en extra skatt på bilismen skulle medföra.

Den dubbla bilskatten är odemokratisk! Den drabbar hårdast de "små" bilisterna i arbetar- och tjänstemannagrupperna.

IC BILÄGARNAS SAMKÖP landet runt

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.